

Soru; 4736 Sayılı Kanun kapsamında, Döner sermaye işletmeleri tarafından üretilen mal ve hizmet sunumlarında belirlenmiş olan fiyatlar üzerinden Kişi Veya Kuruma Ücretsiz Veya İndirimli Tarife Uygulaması yapılabilir mi?

Cevap; 5/7/1983 tarihli ve 18098 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 58. Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik de fiyatların tespitine ilişkin 5 inci maddede sadece üniversite yönetim kurulunun aynı zamanda döner sermaye işletmesinin yönetim kurulu sıfatı ile fiyatları tespit edeceği belirtilmiştir. Bu madde kapsamında indirim veya ücret istisnalarından bahsetmemiştir.

Döner sermaye işletmelerinin yapılanmalarını önemli ölçüde değiştiren ve 18.06.2020 tarih ve 31159 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmeliğin Fiyatların tespiti başlıklı 7 inci maddesinde; “ (1) Bu işletmelerde üretilen mal ve hizmetlerin fiyatlarının tespitinde piyasa fiyatları göz önünde tutulur. Ancak sosyal içerikli hizmetlerin fiyatlandırılmasında, piyasa fiyatları yanında özellikle kamu yararı dikkate alınır. Mal ve hizmetlerin fiyatları, yükseköğretim kurumları yönetim kurulunca tespit edilir. Fiyat tespitinde diğer yükseköğretim kurumlarında uygulanan fiyatlar ile üretim ve hizmetin niteliği ve çevre şartları da göz önünde tutulur.

(2) 8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun hükümlerine göre, döner sermaye işletmesine bağlı birimler tarafından üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmaz.” Hükmüne yer verilmiştir.

Yönetmelikte yapılan bu düzenleme gereğince; döner sermaye işletmesi tarafından üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmaz.¹

4736 sayılı Kanunla Bakanlar Kurulu mevcut fiyat tarifelerinden muaf tutulacak kişi veya kurumları tespit etmeye yetkili kılınmıştır. Ancak Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ile birlikte artık BKK yerine bu yetki Cumhurbaşkanlığı Kararları ile uygulanmaktadır.

Buna göre, Döner sermaye işletmeleri tarafından sunulan mal ve hizmet teslimlerinde;

- Fiyatı kamu otoriteleri tarafından belirlenmiş ise buna uyulması (*SUT da olduğu gibi*)
- Cumhurbaşkanlığı Kararları ile muafiyet kapsamına alınan mal ve hizmetlerden bedel alınmaması,
- İlgili kamu otoriteleri tarafından bir tespit yapılmıyorsa bu durumda satış fiyatlarının tespitinde Üniversite Yönetim Kurulunun yetkili olduğu söylenebilir.²

Üniversite Yönetim Kurulu tarafından belirlenen satış fiyatı üzerinden ticari indirimler dışında indirim uygulanamaz.

¹ 08.01.2002 tarih ve 4736 sayılı Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal Ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Mad.1, 19.01.2002 tarih ve 24645 sayılı RG.

² Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik, Mad.7

Bu durumda ticari indirimden kasıt nedir? **Ticari indirim:** Önceden belirlenmiş bir satış fiyatından piyasanın durumuna göre yapılması gereken indirim olarak tanımlanabilir.

Örneğin; sürekli eğitim merkezi tarafından yapılması planlanan meslek edindirme kursu ile ilgili olarak fiyat belirlendikten sonra, özel sektör tarafından benzer kursların daha düşük bedeller ile verilmeye başlanması nedeniyle kursiyer sayısında karşılaşılan azalmayı engellemek için daha önce belirlenen bedeller üzerinden (*kursa katılmak isteyen herkese*) indirim yapılabilir.

Ayrıca kamu kurum veya kuruluşları ile özel sektör şirketlerinden katılımı artırmak için gruplar bazında indirim yapılabilir. Örneğin; aynı kurumdan/şirketten 5 ve üzerindeki katılımlarda %10, 10 ve üzerindeki katılımlarda %20 indirim uygulanması gibi.

Bunun dışında **belirli kişi veya kurumlara yönelik ayrıcalıklı bir indirim uygulanamaz.**

Bu düzenlemeye aykırı hareket edilmesi durumunda ise, Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmeliğin Hüküm bulunmayan haller başlıklı 16 ncı maddesinde yer alan; “ (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, 2547 sayılı Kanun ve 5018 sayılı Kanun ile ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.” Hükümüne istinaden 5018 sayılı KMYKK nun 71 inci maddesine göre ilgililer hakkında kamu zararına sebep olmalarından dolayı idari ve mali yaptırımların uygulanması gerekecektir.

